

Yttrande

Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40), S2023/02794

Svenska kyrkan har granskat utredningens förslag utifrån teologiska och etiska perspektiv: Svenska kyrkans grundläggande människosyn, ett barnrättsperspektiv, rätten till ett liv i värdighet samt Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga fri- och rättigheter.

Svenska kyrkan är en rikstäckande organisation och landets största civilsamhällesaktör med verksamhet i Sverige och i andra länder. Barnet intar en särställning i kristen tro och ska därför enligt kyrkoordningen särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet. Svenska kyrkans församlingar möter och ger stöd till en stor mängd barn och ungdomar som befinner sig i olika livssituationer.

Svenska kyrkans synpunkter

- Svenska kyrkan *tillstyrker* förslagen i betänkandet.
- Svenska kyrkan uppmanar regeringen att tillsätta en utredning för att se över frågan om hur barn utan vårdnadshavare i utlandet kan få sin ansökan om uppehållstillstånd prövad då vårdnadshavare saknas eller inte kan visas.
- Svenska kyrkan betonar vikten av att säkra resurstilldelningen till barnrättsbyråer med oberoende barnombud.

Utveckling av Svenska kyrkans synpunkter

Analys av och ställningstagande till frågan om en ratificering av tilläggsprotokollet (kap. 7)

Svenska kyrkan delar utredningens bedömning att en individuell klagomålsrätt enligt barnkonventionen ökar möjligheterna för att barn får sina rättigheter tillgodosedda samt ger enskilda barn möjlighet till upprättelse. Vidare anser Svenska kyrkan, likt utredningen, att en ratificering av det tredje tilläggsprotokollet är en logisk följd av att Sverige anslutit sig till barnkonventionen, de två första tilläggsprotokollen samt inkommererat barnkonventionen i svensk lag. Svenska kyrkan anser sammanfattningsvis att det som talar för en ratificering av det tredje tilläggsprotokollet väger tyngre än det som talar mot.

Barns möjligheter att utkräva sina rättigheter (kap. 9–11)

Svenska kyrkan välkomnar utredarens förslag till åtgärder i svensk lagstiftning för att förbättra barns formella och faktiska möjligheter att komma till tals, få information, klaga och utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen.

Svenska kyrkan har förståelse för att vissa områden är alltför omfattande och komplexa för att hanteras inom ramen för denna utredning. Det är därför positivt att utredningen föreslår att vissa frågor ska utredas vidare. Svenska kyrkan finner det dock otillfredsställande att utredningen inte föreslår att frågan om företrädare för barn utan vårdnadshavare som ansöker om uppehållstillstånd från utlandet bör utredas vidare. I grund och botten handlar detta om att även denna grupp av barn ska få en möjlighet att få sina rättigheter tillgodosedda. Svenska kyrkan vill därför uppmana regeringen överväga att tillsätta en utredning för att se över frågan om hur barn utan vårdnadshavare i utlandet ska kunna få sin ansökan om uppehållstillstånd prövad eller om anknytningspersonen i Sverige ska kunna ges ställning som part under vissa förutsättningar.

Barnrättsbyråer som bedriver verksamhet med oberoende barnombud (kap. 12)

Svenska kyrkan välkomnar förslaget att en införa en försöksverksamhet med oberoende barnombud. Detta är särskilt viktigt för de barn som, av olika anledningar, står utan stöd från vårdnadshavare eller andra vuxna. Svenska kyrkan instämmer i utredarens bedömning att det finns fördelar med att en sådan stödfunktion för barn bedrivs inom civilsamhället. Vår erfarenhet av att möta barn, och vuxna, i utsatthet visar att det i många fall finns en misstro mot myndigheter och att stödet från till exempel en diakon i myndighetskontakter kan vara avgörande för den enskildes möjlighet att utkräva sina rättigheter och få tillgång till det stöd som behövs för att kunna förändra sin situation.

Svenska kyrkan vill betona vikten av att säkra resurstilldelningen till barnrättsbyråer med oberoende barnombud så att verksamhet kan utvecklas och tillgängliggöras för barn över hela landet.

Uppsala den 31 januari 2024

På kyrkostyrelsens vägnar,

Martin Modéus
Ärkebiskop, ordförande

Karin Sarja
Avdelningschef